

17. SEPTEMBER 2026

UDKAST til Handleplan for Almenpsykiatrisk Afdeling, Nord

1. Indledning

Danske Regioners bestyrelse har i 2025 med opbakning fra psykiatridelelserne og regionerne besluttet at udfase brugen af langtidsvikariater for speciallæger i psykiatri. Målet med stoppet for langtidsvikariater er at få flere psykiatere over i faste stillinger for derigennem at sikre stabilitet, høj behandlingskvalitet samt skabe en mere attraktiv arbejdsplads med bedre muligheder for faglig udvikling. Beslutningen har fuld effekt med udgangen af 2026.

Med ophør af langtidsvikariater står det almen voksenpsykiatriske område i hele Region Nordjylland over for en kritisk udfordring, idet langtidsvikariater udgør op mod en tredjedel af speciallægebemandingen i Almenpsykiatrisk Afdeling, Aalborg og Almenpsykiatrisk Afdeling, Nord.

Tabel 1: Oversigt over antal fastansatte læger og antal langtidsvikarer fordelt på afdelinger i almen voksenpsykiatrien

	Antal fastansatte speciallæger	Antal langtidsvikarer aktuelt	Antal fastansatte og langtidsvikarer i alt	Antal speciallæger pr. 1.1.2027 (forventet)
Almenpsykiatrisk Afdeling, Aalborg	18	8	26	19
Almenpsykiatrisk Afdeling, Nord	10,61	9,1	19,71	10,61
- heraf i Brønderslev	8,8	2	10,8	8,8
- heraf i Thisted	1	2,6	3,6	1
- heraf i Frederikshavn	0,81	2,2	3,01	0,81
Total	28,61	17,1	45,71	29,61

Note: Antal stillinger er opgjort som fuldtidsstillinger pr. september 2026

Psykiatri var i forvejen et trængt speciale. Ophøret af brugen af langtidslægevikarer i voksenpsykiatrien skal derfor også ses i sammenhæng til et i forvejen presset område, hvor der vedvarende er speciallægevakancer, og hvor aldersfordelingen af speciallæger er i den høje ende. I Almenpsykiatrisk Afdeling, Nord er 33 % af de fastansatte speciallæger 65 år eller ældre. I Almenpsykiatrisk Afdeling, Aalborg er denne andel 30 %.

Med ophøret af langtidslægevikariat - kombineret med at det ikke er lykkedes at fastholde de hidtidige vikarer i faste stillinger - bliver den allerede skrøbelige situation endnu mere alvorlig. De daglige vanskeligheder, som de to almene voksenpsykiatriske afdelinger nu oplever i forhold til at sikre speciallægedækning såvel stationært som ambulant, forværres og udgør en risiko for driftsstabiliteten.

Andelen af langtidslægevikarer er særligt stor på sengeafsnittene i Frederikshavn og Thisted, jf. tabel 1. Speciallægebemandingen efter udgangen 2026 medfører, at det ikke er muligt at opretholde lægedækning på sengeafsnittene i Frederikshavn og Thisted svarende til psykiatrilovens krav. Det er derfor vurderingen, at det er nødvendigt **i en midlertidig periode** at foretage tilpasninger af aktiviteten i Almenpsykiatrisk Afdeling, Nord.

Et løsningsforslag har været kommenteret i relevante MED-udvalg i Region Nordjylland, ligesom en række andre interessenter har afgivet kommentarer. I MED-kommenteringen fremkom en række kommentarer, som kvalificerede det oprindelige forslag, og der er på den baggrund udformet et revideret forslag, som indebærer etablering af Psykiatriens Hus i Thisted og i Frederikshavn.

Det foreslås derfor, at der etableres et Psykiatriens Hus i Thisted og i Frederikshavn på lokaliteterne for de nuværende sengeafsnit. Etableringen skal sikre, at der trods udfordringerne med lægedækning også fremover er kvalificerede lokale psykiatriske tilbud i Thisted og Frederikshavn.

2. Revideret handleplan

2.1. Etablering af Psykiatriens Hus i Thisted og Frederikshavn

Med inspiration fra Psykiatriens Hus i Aarhus etableres i såvel Thisted som Frederikshavn et Psykiatriens Hus med 12 døgndækkende opholdspladser, hvor psykiatriske patienter vil have mulighed for et ophold. Psykiatriens Hus vil blive placeret i de nuværende rammer i afsnit N7 og N8.

Målgruppen er psykiatriske patienter, som ikke har behov for lægelig tilstedeværelse døgnet rundt. Nogle af patienterne vil være tilknyttet psykiatrisk ambulatorium i hhv. Thisted og Frederikshavn under opholdet, mens andre udelukkende vil have behov for sparring med personalet tilknyttet Psykiatriens Hus i form af psykiatrisk plejepersonale. Ophold i Psykiatriens Hus vil også være et nært tilbud for de patienter, som har behov for et opfølgende forløb efter en indlæggelse i voksenpsykiatrien i Brønderslev eller Aalborg.

Tilbuddet er primært rettet mod patienter bosat i hhv. Thisted og Morsø kommuner og hhv. Frederikshavn og Læsø kommuner, som har behov for øget støtte, omsorg og tryghed. Tilbuddet vil også kunne benyttes af patienter fra andre kommuner, fx Hjørring.

Der vil fortsat være mulighed for psykiatrisk indlæggelse i hhv. Brønderslev og Aalborg for borgere i Thisted, Morsø, Frederikshavn og Læsø kommuner. Hovedparten af patienterne fra de fire kommuner indlægges allerede i dag andre steder end Thisted og Frederikshavn. I 2025 blev hhv. 91 % af patienterne med bopæl i Frederikshavn og Læsø kommuner og 50 % af patienterne med bopæl i Thisted og Morsø kommuner indlagt på andre matrikler end i hhv. Frederikshavn og Thisted.

Det er vurderingen, at hovedparten af patienterne fra ovennævnte kommuner ikke vil opleve en forandring som følge af omlægningen.

De patienter, der benytter pladserne, skal være selvhjulpne og skal kunne klare sig med tilstedeværelse af plejepersonale.

Opholdet tager udgangspunkt i den enkelte borgers egne erfaringer, ressourcer og mestringsstrategier. Der tilbydes psykiatrisk pleje og behandling, rådgivning, sociale fællesskaber og aktiviteter samt hjælp til genopretning af daglige rutiner. For at sikre et sammenhængende behandlingsforløb koordineres indsatsen løbende med relevante samarbejdspartnere, netværk og pårørende.

Patienter med aktivt misbrug, truende adfærd, svært selvskadende og i akut øget selvmordsrisiko kan ikke tilbydes ophold på pladserne ligesom det er tilfældet i dag. Ved behov indlægges disse patienter i Brønderslev eller Aalborg.

Psykiatriske sengeafsnit og ambulatorier på Aalborg Universitetshospital kan henvise patienter til ophold. Patienter med brugerstyret kontrakt (brugerstyret ophold) kan selv tage initiativ til ophold. Praktiserende lægers mulighed for henvisning vil være uændrede og ske gennem Central Visitation.

Brugerstyret ophold betyder, at patienten selv kan tage initiativ til ophold uden en traditionel akut vurdering eller henvisning. Formålet er at give patienten mulighed for tidligt at reagere på forværring og dermed forebygge en egentlig krise. Opholdet sker efter en på forhånd aftalt plan og bygger på samarbejde mellem patient og psykiatri.

Ved akut behov er der mulighed for telefonisk konsultation af psykiatrisk vagt / bagvagt. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt, rekvireres lægevagt, som det er tilfældet i dag, ligesom personalet på opholdspladserne vil kunne arrangere transport med henblik på vurdering i Psykiatrisk Skadestue.

Lederen af ambulatoriet i hhv. Thisted og Frederikshavn vil også være leder af Psykiatriens Hus på samme vis, som det i dag er den samme person, som er leder af ambulatoriet og ledende oversygeplejerske i sengeafsnittet.

Oversygeplejersken varetager den daglige ledelse af det nye Psykiatriens Hus med henblik på at understøtte tæt samarbejde mellem opholdspladserne og nuværende psykiatriske ambulatorier og mobilteam i henholdsvis Thisted og Frederikshavn. Ledelsen deltager i middagskonference i Almenpsykiatrisk Afdeling, Nord via videokonference.

Bemandingen på de døgndækkende opholdspladser er tværfaglig og sikrer tilstedeværelse af personale døgnet rundt. Der er altid minimum to medarbejdere på arbejde, heraf mindst én sygeplejerske. Personalet består primært af sygeplejersker og SOSU-assistenten, men kan suppleres af øvrige faggrupper såsom psykologer, fysioterapeuter, ergoterapeuter, socialpædagoger, aktivitetsmedarbejdere, socialrådgivere og peers. Personalet arbejder på tværs af både opholdspladserne og de øvrige ambulante funktioner.

2.2. Øvrige tilpasninger i den stationære psykiatri

Som en del af tilpasningerne på det almene voksenpsykiatriske område etableres yderligere 6 senge på Brønderslev Psykiatriske Sygehus.

2.3. Øget ambulant kapacitet i Thisted og Frederikshavn

Ambulatorierne i Thisted og Frederikshavn vil også fremover skulle varetage udredning og behandling af psykiske lidelser på hovedfunktionsniveau.

Etableringen af 12 døgndækkende opholdspladser i både Thisted og Frederikshavn repræsenterer en styrkelse af ambulantområdet gennem mulighed for periodevis døgnoophold for patienter i ambulant behandling. Patienterne på opholdspladserne vil således under opholdet kunne modtage behandling fra vanlige behandlere i ambulant regi på opholdspladserne.

Det tilstræbes desuden, at personalet på opholdspladserne vil kunne varetage nogle ambulante kontakter (samtaler) på matriklen for ambulante patienter, som ikke har ophold på opholdspladserne, men som har mulighed for fremmøde.

Der vil fortsat være ambulante tilbud på de eksisterende ambulatorier i Thisted og Frederikshavn herunder F-ACT og psykiatriske mobilteams.

F-ACT (Flexible Assertive Community Treatment) er en organisering af det ambulante psykiatriske behandlingstilbud til mennesker med svær psykisk sygdom. Et tværfagligt team følger patienterne tæt og tilpasser intensiteten efter deres aktuelle behov. Patienter kan således skifte mellem almindelig ambulant behandling og mere intensiv, opsøgende behandling uden at skifte team. Formålet er at forebygge indlæggelser, understøtte recovery og sikre sammenhængende behandling tæt på patientens hverdag.

Psykiatrisk mobilteam er et tilbud til patienter, der har brug for en hurtig og intensiv indsats over en kortere periode i eget hjem. Teamet kan reagere hurtigt ved akut eller begyndende forværring af patientens tilstand. Formålet er at forebygge unødvendige indlæggelser og understøtte behandling i patientens eget miljø. Mobilteams kan både have akutte, opsøgende og behandlingsmæssige funktioner.

Ambulatorierne tilbyder både fysiske møder, videosamtaler, telefonkontakt, hjemmebesøg samt mulighed for at integrere videokonsultationer i behandlingen.

Der vil fortsat være lægefaglige ressourcer tilknyttet ambulatorierne. Det vil dog være forventeligt, at andelen af digitale lægefaglige kontakter vil være stigende i forhold til effektiv udnyttelse af lægeressourcerne.

Det vil blive sikret, at der også fremover vil være lægefagligt fremmøde - herunder i F-ACT regi - i Thisted og Frederikshavn. I det omfang, der ikke kan tilvejebringes tilstrækkelige læge-

faglige ressourcer til fremmøde i ambulatorierne i Frederikshavn, kan det blive nødvendigt at flytte dele af det ambulante tilbud til Brønderslev Psykiatriske Sygehus. Hvis det skulle blive tilfældet, er ambitionen fortsat at genoprette det ambulante tilbud i Frederikshavn hurtigst muligt.

For så vidt angår patienter med retslige foranstaltninger i Thisted og Frederikshavn fortsætter det lægefaglige samarbejde med Retspsykiatrisk Afdeling.

3. Andre initiativer

Som et supplement til de øvrige tiltag foreslås det at fremrykke Regionsrådets beslutning fra den 27. april 2026 om også at styrke alle paramedicinerbiler uden for Aalborg området med akutpsykiatriske kompetencer. Det indebærer, at de to døgndækkende paramedicinerbiler i henholdsvis Øster Jølby på Mors og i Frederikshavn styrkes med akutpsykiatriske kompetencer.

Udover de midlertidige tiltag vil der løbende blive foretaget patientinventeringer, som sætter fokus på patientgrupper og patientflow. Patientinventering gennemføres både i sengeafsnit og ambulatorier og har kort sagt til formål at afklare, om patienterne behandles i et passende tilbud, og om behandlingsforløbet gennemføres i henhold til det planlagte. Regelmæssig patientinventering skal bidrage til sikre hensigtsmæssig drift og optimal udnyttelse af kapaciteten. Derudover kan patientinventering være med til at sikre, at patienterne modtager de rette tilbud, og at behandlingen af patienten håndteres på rette niveau.

Tilsynsstrukturen ændres ikke med gennemførelsen af kapacitetstilpasninger. Psykiatriske tilsyn på somatisk Thisted Sygehus varetages også fremadrettet af psykiatrisk læge fra ambulatoriet i dag-tid. Patienter med behov for akut psykiatrisk tilsyn henvises til skadestuen i Aalborg.

Der sikres også fremover mulighed for udgående psykiatrifaglig rådgivning med udgangspunkt i ressourcerne i Thisted, Brønderslev og Aalborg. Der vil være fokus på udnyttelse af mulighederne for digital understøttelse hvor relevant.

Selvhenvendelse til akutmodtagelsen, Thisted Sygehus, vil blive vurderet og visiteret som i dag.

4. Personalemæssige og økonomiske konsekvenser

4.1. Personale

Der vil med de foreslåede initiativer fortsat være brug for de nuværende medarbejdere og deres kompetencer.

I forhold til medarbejdere, der bliver berørt af ændringer, følges regionens politik for omstillingssituationer. Udgangspunktet er, at nuværende plejepersonale, som er tilknyttet sengene i Thisted, vil blive tilbudt stillinger i Thisted, og nuværende plejepersonale, som er tilknyttet sengene i Frederikshavn, vil blive tilbudt stillinger i Frederikshavn og i Brønderslev.

4.2. Økonomi

Alle midlertidige tiltag indgår i en løsning, der samlet set forventes at være omkostningsneutral.

5. Den fremadrettede plan

Som led i konsolideringen vil der blive iværksat følgende handlinger for at tilvejebringe den fornødne lægefaglige kapacitet:

- Fase 1: Opslag af 2 speciallægestillinger i henholdsvis Thisted og Frederikshavn i første halvår af 2027 til de berørte funktioner. Hvis der ikke er kvalificerede ansøgere, vil der komme genopslag løbende indtil rekrutteringerne er lykkedes.
- Fase 2: Opslag af speciallægestillinger til øvrige lægefaglige vakancer i andre funktioner i Almen Psykiatrisk Afdeling, Nord og Almen Psykiatrisk Afdeling, Aalborg med henblik på bred konsolidering på lægeområdet og forudsætning for at kunne anvende lægeressourcer på tværs af afdelinger og geografier i voksenpsykiatrien.
- Fase 3: Sengeafsnittene i Thisted og Frederikshavn reetableres med psykiatriske senge efter psykiatriloven, når der til hver sengeafsnit er rekrutteret 1 overlæge og 1 afdelingslæge.

Der er igangsat arbejde med en rekrutterings- og fastholdelsesstrategi, herunder med fokus på uddannelsesstillinger til speciallæge i psykiatri. Denne strategi skal understøtte en psykiatri med fastansatte speciallæger, og dermed sikre kontinuitet og høj faglig kvalitet i psykiatrien i Region Nordjylland. Strategien skal både fokusere på konsolidering og udvikling af de centrale psykiatriske behandlingssteder (Aalborg og Brønderslev) og de decentrale enheder (Thisted og Frederikshavn), og den skal adressere relevante forhold.